

„EDINOST“
 Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob sorkih, četrkih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerne pa ob 7. uri večer. — Obojne izdanje stane: za en mesec . f. 1.—, izvan Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . . . 3.—, 4.50 za pol leta . . . . . 6.—, 9.— za vsa leta . . . . . 12.—, 18.—
 Naročnine je plaševati naprej na narošbe brez priložne naročnine se uprava ne ozira.
 Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč. izvan Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifu v petiti; za naslove z debelimi črkami se plašuje prestop, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vršajo.

Naročnine, reklamacije in oglase sprejema upravništvo ulica Melina picolo št. 3, II. nadst. Naročnine in oglase je plaševati lose Trst. Odprta reklama cije so prosto poštnino.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„P ednost je moč“.

Vse one častite naše gg. naročnike ki ~~načelo~~ sedaj ne vrnili doposlanih jim števil „Slovenke“, ne naročili se na isto, prosimo, da to store do 12. t. m., ker drugače se jim 4. štev. „Slovenke“ ne dološlje več.

Upravništvo „Edinosti“.

Javni shod

pol. društva „Edinost“ dne 1. februvarja 1897. v telovadnici „Tržaškega Sokola“

(Dalje)

Dr. Rybář je nadaljeval:

V dokaz hočem navesti le nastopno. Slovenci tukaj v Trstu so začeli delovati tudi na narodno-gospodarskem polju; oni so si ustanovili posejilnico in ta posejilnica ni ustanovljena na podlagi kapitalističnih načel; ravno nasprotno. Ta posejilnica je ustanovljena na podlagi vzajemnosti; ona pripada vsem členom. Isto tako so si Slovenci že pred leti ustanovili svoji delavski podporni društvi. Ako torej „Delavec“ ošita nam Slovincem, da se bavimo samo s podrejenim vprašanjem, nam dela krivico; le jedino kranjskim Slovincem bi smel morda ošitati to. Pri vsem tem, kar sem jaz omenil in povedal sedaj, sem mislil le na čiste socijalnedemokratske stranke. Kako pa se vede socijalnedemokratska stranka v Trstu, tega vprašanja, gospoda moja, vam nočem razlagati na široko, saj poznate ljudi te stranke še bolje, nego jaz. — Pred nekaj meseci je bil tukaj v Trstu socijalni demokrat dr. Pernertorfer. Ta je govoril na javnem shodu nemški. O tej priložnosti povedalo se je to tudi v slovenskem in laškem jeziku, kar je govoril. To je bilo popolnoma pravično, tudi po socijalnih nazorih. Socijalni demokrat ne sme se omejiti na samo jedno dežele in jedno narodnost, ampak on mora klicati na pomoč vse narodnosti.

Gospoda moja! Ta stvar, toli pravična sama pe sebi in tudi pe nazorih pravega socijalizma, prav ta okolnost pa je tako bodla v oči socijalne demokrate laške, da se radi tega zasmehovali Slovence. (Različni klici.) To ni izmišljeno, to je

žalostna resnica. Tudi e tej priliki niso oni mogli pozabiti svoje mržnje do Slovencev.

Gospoda moja! Tudi sedaj so se zepet oglašili tisti pretvezni socijaldemokrati. (Tukaj je bilo čuti nekaj vsklicev.) Jaz govorim o laških socijalnih demokratih. Postavili so si svojega kandidata in zahtevali od njega ne samo, da je socijalni demokrat, ampak da je tudi Italijan. To se nikakor ne strinja s programom, ki ga imajo slovenski socijalni demokratje; ti ne zaničujejo druge narodnosti, ampak žele, da se tudi slovenskemu narodu podeli to, kar imajo drugi narodi, med tem ko laški socijalni demokratje vedno povdarjajo jedino svoje laško stališče.

Če je njim dovoljeno povdarjati laško narodno stališče, morajo tudi slovenski socijalni demokratje povdarjati svoje narodno slovensko stališče! (Dobro.) Tisti, ki v tej borbi podpirajo takšne socijalnedemokratske kandidate, ki prav za prav niso socijalni demokratje, — takšni Slovenci, kateri podpirajo tako stranke, škodujejo in se pregrešajo proti socijalnedemokratski stranki.

Iz tega, mislim, da ste sprevideli, da mi Slovenci med sedanjimi tržaškimi strankami nimamo prijateljev, da nimamo nič iskati v drugih strankah v Trstu, ampak da se moramo zjediniti in pokazati, da še živimo tukaj in hočemo tudi nadalje takaj živeti. (Viharni dobro- in živijo-klici. Dolgotrajno ploskanje.)

Predsednik Mandić: Ako morda želi kdo kakeka pojasniti, ta naj se oglasi.

Andrej Krečič: Gosp. predsednik prosim besede.

Predsednik Mandić: Gosp. Andrej Krečič ima besedo.

Andrej Krečič: Da je Raskovich socijalni demokrat, tega jaz še nisem slišal, ampak vem le, da je progressiat. Prosim v tem pojasniti.

Dr. Rybář: V tistem poročilu je bilo rečeno, da je on izjavil jasno, da ne sprejme programa progressovske stranke, ampak da se drži programa socijalno-demokratske stranke. On se je vsaj s tem postavil na socijalno-demokratsko stališče.

dekla, katere je bilo groza tega molčanja, pretrgovanega od skrivnostnih glasov naravnih.

Med bilkami na robu trate so se lesketale nemirne, male, zelene iskre. Ona se je pripogajala, da bi vzela jedno na rokavice. On je pokleknil tik nje, in nizko na trato nagnjena, z licem pri licu, tako, da sta se z lasmi dotikala, sta se o svitu kresnic jedne minuto gledala drug drugega. Kako čudovito lepa in dražestna se mu je videla o tej zelenkasti svetlobi, razlivajoči se čez njen pripognjen obraz in izgubljajoči se v finem pletenju njenih kodrov kakor tenak dim!... Položil jej je bil roko okoli pasa, in začutivši, da prijenuje, jo je strastno pritisnil k sebi.

„Kaj pa iščeta tukaj?“ je naglema vprašala Klara, stoječa v sencu za njima.

Georges je bil ves zmešan in skoro brez sape ter se je tresel toli silno, da ni mogel odgovoriti. Sidonija pa se je vspela povsem mirna ter rekla, tresoč svoja krila:

„Kresnice... le poglej, koliko jih je nočoj... In kako se svetijo!“

Tudi njene oči so se lesketale v nenavadnem lesku.

„To gotovo dela nevihta“... je mrmral Georges, še vedno tresoč se.

Predsednik: Sedaj pride na vrsto V. in zadnja točka našega današnjega programa, namreč eventualni predlogi. Če želi kdo staviti kak predlog, prosim, da se oglasi za besedo.

M. Kamušič: Gosp. predsednik prosim besede!

Predsednik: Gosp. Miha Kamušič ima besedo. (Pride še.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 10. februvarja 1897.

Za državnozbornske volitve. Ministerski predsednik grof Badeni je odredil, da je vsem državnim uradnikom in slugom devoliti potreben čas, da bodo mogli vršiti svoje volilno pravo. — Dne 7. t. m. se je vršil shod zaupnih mož staročeske stranke. Shoda se je udeležilo 255 zaupnih mož in poleg istih tudi nekoliko konservativnih veleposestnikov. Shod je sklenil, da se staročeska stranka zopet udeleži volitev. Odličnjaki Rieger, Mattuš in princ Friderik Schwarzenberg so se teplo zavzeli za to, da bi se skušalo doseči kompromis z Mladočehi. Pogajanja se se menda že začela. Staročehi zahtevajo 7 mandatov. Dal Bog ugodnega vspeha! No, znamenje je že tu, da se doseže tak vspeh; poročilo iz Praga javlja namreč, da je v mestu Tabor dr. Rieger postavljen kakor ukupni kandidat obeh čeških strank. — Tudi v Dalmaciji se vrše pogajanja, da bi se dosegel kompromis med pravaši, narodnjaki in Srbi. — O kandidaturah na Slovenskem ne vemo še nič pozitivnega. — Glede Goriškega je gotovo le to, da soglašajo vsi rodoljubi v tam, da dr. Gregorčič in grof Alfred Coronini morata priti zopet v državni zbor, tretji mandat pa naj dobi najvredniši poleg teh dveh mož. Kar se dostaje imenovanih dveh mož, mora pritrđiti sleherni rodoljub želji Goričanov, kajti grof Coronini in dr. Gregorčič sta se vsikdar pokazala kakor zastopnika po božji in narodovi volji! — Na Kranjskem bode seveda ljuta borba na žalost nas vseh.

Progressova stranka v Trstu je že izdala svoj volilni proglas. V tem proglasu se bobneče fraze tako goste, kakor rozine v dobri velikonočni potici.

Nevihta se je res bližala. Že so včasih vrteči se stebri prahu in listja zaplesali od jednega konca bukovega drevoreda do drugega. Šli so še malo dalje, potem pa so se vsi trije vrnili v salon. Deklici sti imeli opraviti s svojim rečnim delom, Georges je skušal čitati nekov časnik, gospa Fromontova je snažila svoje prstane in gospod Gardinois je z zetom igral biljard v sobi zraven.

Kako grozno dolg se je zdel Sidoniji večer. Imela je le jedno željo, da bi bila sama, prepuščena svojim mislim.

V tihoti njene sobice pa, ko je bila pihnila luč, ki ovira sanje, prejasno obseva je resničnost — kakšni načrti, kako opojno veselje! Georges jo ljubi, Georges Fromont, bodoči dedič tovarne!... Vzame jo, obogati jo!... Kajti v tej kupljivi mali duši je vzbudil prvi zaljubljeni poljub same častiteljne in lakomne misli.

Da bi se uverila, da-li nje ljubimec misli ozbiljno, skušala je poklicati si v spomin sleherno najmanjšo posameznost dogodka v bukovem drevoredu: izraz njegovih oči, žar njegovega objema, iz ust v usta jecljane prislege, jecljane v bežnem svitu kresnic, katerih podoba je slovesen trenutok utisnil njenemu spominu za vedno. (Pride še.)

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši.

ROMAN.

— Francoški spisal Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

Nekega soparnega, oblačnega poletnega večera, ko sti bili prijateljici takoj po južini ostavili mize ter se izprehajali v dolgem bukovem drevoredu, pridružil se jima je Georges. Govorili so med sabo o vsakdanjih rečeh, pesek jim je škrtal pod počasnimi koraki, kar je glas gospe Fromontove nenadoma, od gradu sem, poklical Klaro k sebi. Georges in Sidonija sta ostala sama. Vojena od negotovega peskovega sija sta se šetala dalje, ne da bi izpregovorila besedico ali približala se drug drugemu.

Topel veter se je igral z bukovim perjem. Ribnikovi valovi so rahlo plivkali ob svode male brvi, in akacije ter lipe, katerim je veter jemal cvetje, v vrtincih podé je odtod, so napolnjevale soparni vzduh se svojo vonjavo... Čutila sta se obkroževana od vzbujenega, pretresujočega viharnega ozračja. V blodljivih očeh so se jima užigali svetli bliski kakor na daljnem obzorju...

„O kako lepe so kresnice“... je izpregovorilo

Nekoliko o socijalistih. Kaj je socijalno vprašanje? Kratko vprašanje, težak odgovor. Kakor je že povdarjal dr. Rybač na javnem shodu v naši sokolovi telovadnici, še danes nimamo točnega označenja o tem vprašanju. Povsem primerno in umestno je povdarjal ta govornik, da v tem znisla smo socijalisti tudi mi Slovence, da želimo, da bi se zboljšale sedanje razmere v človeški družbi in da bi se vzravnala nasprotstva med posamičnimi razredi družbe, zlasti pa med delavci in delodajalci. To moramo želiti, ker smo eminentno demokratski narod in ker smo reven — reven narod.

V kolikor so torej stremlejšja socijalistov gibljejo v tej smeri, moramo le simpatizovati z njim. Drugo vprašanje pa je, ali moremo simpatizovati s posamičnimi osebami, ki si prisvajajo vodstvo socijalistov, in pa z resničnimi cilji teh oseb?!

Na to vprašanje pa moramo odgovoriti jasno in brez ovinkov, da ne moremo simpatizovati. Ne moremo simpatizovati, ker so ti voditelji socijalistov po velikem delu izišli iz krogov, kateri že z ozirom na svoja lastna koristi morajo želiti, da se sedanje stanje ne izpremeni, da torej ne morejo odkritosrečno misliti z onimi, ki trpe ob sedanjih razmerah. Še enkrat bodi zabeleženo že tolikokrat konstatovano dejstvo, da n. pr. na čelu nemške socijalne demokracije stoji — židje. Znano je, da so židje strogo kapitalistiško pleme, da torej že kakor taki ne morejo simpatizovati niti z najbolj opravičenimi težnjami delavskih mas; in notoriška latina je tudi nadalje ta, da vlada stroga in uzorna vzajemnost med vsemi židi brez izjeme: v mišljenju, v čutstvanju in v ciljih! Židje socijalisti — to je nezmysel!

Toda mi imamo razloga dovolj, da ne zaupamo tudi večini krščenih voditeljev socijalistiških strank. Treba le opazovati vse mahinacije različnih oseb, ki silijo sebe v ospredje socijalistiških vrst in ki si prisvajajo pravice govoriti v imenu delavskih mas. Ti ljudje prelivajo potoke solza o bedi delavskega stanu, na škodih in družtvih unemasjo mase za borbo proti neznosnim krivicam; to vam znašajo kar cele kupe fraz in tirad, da siromašni delavec, ki res trpi in ki opravičeno želi, da se mu zboljša njega stanje, niti ne more zapaziti, kako se za temi gromadami besed in hnavstva skriva skrb teh osvoboditeljev in namišljenih mučnikov za — svojo lastno osebo. V vseh mogočih variacijah in v kričočih barvah slikajo brezsrčnost buržoazije (meščanstva), ki plava v blaženstvu, dočim morajo široke mase trpeti ljuto bedo; a kdor opazuje stvari trezno in razsodno, vidi, da vsi ti voditelji, ki toli ropotajo proti buržoaziji, sami prav radi živé življenje iste buržoazije, dá, uprav ugodno življenje, seveda na račun — delavca.

Saj je znano n. pr., da uredniki večih socijalistiških listov na Nemškem dobivajo take plače, o kakoršnih bi si slovenski novinar niti ne upal — sanjati. In koliko ogromnih svot požira takozvana agitacija! V nas Slovencih so seveda razmere skromnije tudi za socijaliste, ali na Nemškem, kjer imajo ogromnih mas delavskega stanu in kjer je izborna urejeno nabiranje prispevkov, z bok česar ima vodstvo socijalistov velikih svet na razpolago — tam se lahko reče, da je dobro plačana vsaka beseda in vsak korak „požrtvovalnih“ voditeljev. Ako pomislimo vse to, moramo biti veliki skeptiki ozirom na namene raznih voditeljev socijalistiških strank.

Mi pa imamo še nadaljnega razloga, da ne zaupamo tem voditeljem. Ta razlog nam narekuje naše narodne stališče. Socijalisti propovedujejo evangelje internacionalizma, kar znači zanikanje narodnih interesov. To zanikanje čutstva, ki je sveto narodom, je pogubno za delavske mase, ker brani drugim slojem naroda, da se ne morajo tako zavzemati in vnetati za delavca, kakor bi se sicer. Kajti tega ne morejo zahtevati delavci, da bi se narod odpevedali svojim idejalem le izvestnim „sodrugom“ na ljubo! Zanikanjem narodne ideje kopljejo socijalisti le propad med seboj in drugimi sloji naroda!

Ako pa imajo naredi sploh sto razlogov, da se protivijo breznarodnemu programu socijalistov, imamo jih mi Slovence na tiseče. Kajti, nasproti nam Slovencem vsi ti drugorodni socijalisti kar hkrata pozabljajo na svojo „mednarodnost“ in se

nam kažejo — nemške in laške nacionalce!! Uprav drastičen izsled nam je dal tisti glasoviti socijalni demokrat Pernertorfer, ko je bilo v razpravi tisto malenkostno celjsko vprašanje. Nismo toli neskrupni, da bi zahtevali, da naj bi Pernertorfer glasoval za toli skromno kolikor pravično zahtevo Slovencev. Ali to bi smeli pričakovati, da poreče: to je narodno vprašanje, z narodnim vprašanjem se mi socijalisti ne bavimo, torej niti glasoval ne bodem! Kaj še, glasoval je in pridružil se je nemškimi nacionalcem! Kje je ostal mednarodni značaj socijalistiške stranke?! Jasno je torej, da so nemški socijalisti nenarodni le doma, ker vedo, da ne preti nobena nevarnost njih narodnosti; kakor hitro pa pride do prepirnega vprašanja med Nemci in Nenemci, tedaj pa so hitro nacionalci — seveda nemški! Taki so tudi naši italijanski socijalisti. Dokler so jim naši slovenski delavci slepo na usluge, dotlej so „sodruzi“ in „bratje“, kakor hitro pa zahtevajo mrvico pravice za-se, so — ščavi!

Prosimo naše slovenske delavce, naj premišljajo o tem, kar smo napisali tu, zlasti sedaj, ko „voditelji“ potrebujejo slovenskih glasov. Sedaj se seveda potajujejo razni kandidatje se svojim slavofobstvom, ali mi vemo od ljudi, ki mnogo občujejo n. pr. z črkostavcem Ueckerjem, da je temu možu vsaka druga beseda „ščavo“, ako govori o Slovanih, kakor smo tudi uverjeni, da bode, ako bode izvoljen, ob vseh narodnih vprašanjih glasoval z Italijani in da bode tudi pozitivno nastopal zoper našo narodnost. Delavec, ki ima v sebi le iskrico ljubezni do svoje krvi, ne sme glasovati za takega kandidata!

Veliki ples mesta dunajskega. K včerajšnji notici bi bilo še pridodati, da je Njeg. Velič. posebno milostljivo govorilo z drom. Luengerjem. Temu dejstvu pripisujejo tudi dunajski listi politiški pomen v tem zmyslu, da so se merodajni krogi popolnoma spoprijazili s preobratom, kakor se je izvršil na Dunaju. Vladi prijazna „Reichswehr“ bere levite gospodi Židom, ker so se demonstrativno odtegnili plesu. Pravi, da s takim postopanjem liberalna stranka škoduje le sama sebi. Kdor ne prihaja na svoje mesto, ta zgubi svoje mesto. Nič ne pomaga: veliki boj za vzravnanje odnosov v srednjih stanovih, ki je podlaga antisemitiskemu gibanju, ta boj se mora izvojevati! Tako vsklika „Reichswehr“. Mi pa pravimo: da židovska gospoda ravno o takem vzravnanju nočejo ničesar čuti, ker ne služijo — kakor mislijo mnogi — nemštvu, ali liberalnemu načelu, ampak je njih odpor obrnjen jedino le zoper pravično uredbo človeške družbe. Prazna je torej nada, da bi hoteli sodelovati za stvar, katere nočejo!

Po istrskem receptu. Hrvatski sabor se je razšel. Nove volitve bodo meseca maja ali junija. A predno so se razšli, so dovršili junaški čin po receptu laške gospode v Istri: uničili so jednoglasno volitev posl. Davida Starčevića. O ta narodna stranka na Hrvatskem silno spoštuje voljo naroda, ako je ta volja na uslugo sedanjemu ziatemu. No, ne obupajmo, ampak nadejajmo se, da bode enkrat polna tudi mera „dobrih del“ mamelukov, ki se evfemistiški nazivljajo „narodna stranka“.

Položaj na Kreti. Sinoč je došlo raznim takajšnjim grškim tvrdkam brzojavno poročilo, glasom katerega je grška vojna eskadra izkrcala vojakov na Kreti.

Službena poročila omenjajo jako pohvalno moštva avstrijske vojne ladije „Marija Theresia“, kajti ti mornarji so mnogo pripomogli v te, da se je mogel lokalizovati požar v Kandiji.

V Rim je došla vest iz Kandije, da boj nadaljuje po vsej Kreti. V Herakleionu preti kakih 10.000 Turkov kristijanom. Turki so dobro oboženi; orožje so si preskrbeli, oplenivši vojni arzenal. Odnosaji med Grško in Turčijo so vedno bolj napeti.

Različne vesti.

Velik javni shod bode prihodajo soboto zvečer v telovadnici „Sokolovi“. Na dnevnem redu bode razgovor o volitvah v mestni zbor.

Delavski shodi. V tem tednu se sklicujejo sledeči javni shodi:

V četrtek 11. t. m. shod v gestilni „Pri Petelinu“, ulica Ghega, ob 8. uri zvečer.

V soboto 13. t. m. shod železničarjev „Birraria alla Stazione“ ob 8. uri zvečer.

V nedeljo 14. t. m. javni shod pri sv. Ivanu, v narodni krčmi pri g. Gašperšiča, ob 6. uri popoldne.

Na shodih bodeta govorila sodruga Zavrtnik z Dunaja in Kristan iz Ljubljane o delavskih zadevah in volitvah.

„Poglavje o beračih“. Dejstvo samo, da se je v Ljubljani zabavljalo na tržaške berače, je torej pripoznano tudi po „Slovenskem Narodu“ (št. 30 od 8. februarja 1897.) S tem bi se mi lahko zadovoljili in napravili zaključno piko v tej neljubi pravdi. Toda, dva razloga sta, ki nas silita, da pridodamo še nekoliko pojasnila. Prvi razlog bil bi ta, da „N.“ nekako med vrstami, ali vendar dovolj jasno, namiguje na neko odlično osebo ljubljansko, češ: vidite tega gosp. je zopet napadla „Edinost“. Drugi razlog temu današnjemu pojasnilu pa je ta, da nam „Narod“ podtika: „Mogoče, da ima „Edinost“ svoje vohune, katere pošilja v narodne kroge ljubljanske!“

Pojasnilo na prvo točko: Po notici v „Narodu“ si mora misliti vsakdo, ki le količkaj pozna razmere, da smo mi imeli v mislih dra. Ivana Tavčarja. Izjavljamo slovesno, da nismo merili na tega gospoda, in sicer že zato ne, ker nam ni znano, da bi se bil gosp. dr. Tavčar tako odurno izrazil o tržaških Slovencih.

Bodi torej jasno: ni naš poročevalec, niti mi sami nismo mislili na gosp. dr. Tavčarja; ponavljamo pa, da je dotičnik res med odličnejimi možmi v javnem življenju kranjskega.

Preidemo k poglavju o „vohunih“. Mi nimamo in ne trebamo, in jih tudi ne maramo najetih vohunov; ne maramo jih, ker je vohunstvo grd posel, in ne trebamo jih, ker nas že ljudje sami, po svoji volji in inicijativi, uprav obsipavajo z dopisi, tako, da imamo že pravi križ žnjimi.

Gospoda naj bodo potolaženi: zatrditi jim moremo, da med njimi ni vohunov. Toda svetovali bi jim, da svojih medsebojnih pogovorov in camera caritatis — kakoršnih pogovorov niima navade zasledovati, kdor je poštenjak — naj nikar ne raznašajo po gostilnah tako na glas, da jih rehoté morajo poslušati tudi drugi gostje in se na istih — škandalizovati. Na tak način smo prišli do znanja o zabavljanju na tržaške berače, toda ne pred meseci, kakor meni „Narod“, ampak še te zadnje dni, in po Neljubljančanu, ki je bil slučajno istega dne v Ljubljani in v dotični gostilni.

Vidite, da nas ni malo ne bi boleli tisti „berači“, ampak boleti nas mora, da se take stvari razpravljajo javno in se na tak način sistematično širi med ljubljanskim občinstvom nekaka mržnja ne le do nas, ki vemo, da smo „persone ingratissime“, temveč do tržaškega slovenstva sploh in se s tem uničuje uprav ono, česar trebamo najbolj v sedanjih kritičnih časih: čut medsebojnega spoštovanja, ljubezni in vzajemnosti.

V nekako kompenzacijo nam „Narod“ očita naše tržaške zasebne pogovore o Ljubljančanih. Takih pogovorov niti ne tajimo. Ali pred javnostjo, pred našo maso in tudi v najtrpkjih polemikah s posamičnimi strankami nam je Ljubljana vsikdar naše kulturno središče, naša opera, sree naroda slovenskega. Mi širimo med tržaškimi slovenstvom vedno in po vsej svoji moči zavest, da vsi Slovenci moramo gravitovati v Ljubljano!

Tako razlikujemo mi domovinsko stvar ed vsakdanjih nizkih prask med strankami. To bedi v odgovor na očitanje, „da zabavljamo na Ljubljano“.

„Narod“ govori tudi „o neki subvenciji, koje tretji obrok z zneskom 200 gld. še ni bil plačan“. Ker bi pa se utegnulo misliti po tem polutajnostnem namigovanju, da smo dobivali mi Tržačani Bog zra kakih subvencij in ker se tudi v tem pogledu ni malo ne bejimo jasnosti, pojasniti hočemo tudi to stvar.

Povodom Svetčevega banketa je g. dr. Tavčar obljubil političnemu društvu „Edinost“ podporo po 200 gld. na leto, za dobo treh let. Dvakrat smo jo dobili, v tretje pa je nismo dobili, a je tudi vprašali nismo!!! In prav zato, ker je „Narod“ prav brez potrebe omenil teh neizplačanih 200 gld., smo prisiljeni misliti, da je hotel vzbuditi domnevanje, da smo se svojim „poglavjem o beračih“ hoteli

napasti dra. Tavčarja. Ker pa je že govor o dru. Tavčarju ne moremo zamolčati svojega domaevanja, da gosp. Tavčar, v svoji dobrovoljnosti, mora pokrivati se svojim imenom mnogokateri greh, katerega so storili — drugi!

Zaključuje moramo povdariti še enkrat: da se v našem listu ne zabavlja na Ljubljano, pač pa dajamo včasih prostera ljubljanskim dopisnikom, ki izražajo svojo nevoljo na ljubljanskih — razmerah. A gospoda naj ne mislijo, da samo mi Tržičani sodimo tako o tel. ljubljanskih razmer. V tej sodbi soglašajo blizu vsi izvenkranjski Slovenci, katerim se pridružujejo nemalo število — Kranjcev, posebnost pa Notranjcev. K staremu, poštemu narodnemu programu, kakor so nam ga zasnovali naši boritelji iz prvih dob našega narodnega preporoda, naj se povrnejo „Narodovci“ in „Slovenčevci“, pa bode takoj kraj vsemu „zabavljanju“!

„Delalsko podporno društvo v Trstu“. Podpisani odbor naznanja vsem družabnikom, družabnicam, prijateljem društva in ostalemu sl. občinstvu, da bode, kakor vsako leto, tudi letos dne 20. februarja t. l. veliki ples v bogato in jako okusno odličnem gledališču „Politeama Rossetti“. Pri plesu bode igrala popolna vojaška godba pešpolka št. 87. Pred polnočjo plesala se bode v raznih slov. nošah narodna plesa „Kolo“ in „Češka Beseda“. Vstopnina 50 kr. — Začetek plesa ob 8. uri zveč., ki bode trajal do 5. ure zjutraj. Vstopnice se dobivajo zdaj v družtvenem uradu; v prodajalnici g. Antona Žitka, Via Stadion st. 1; v kavarni „Commercio“; pri vseh poverjenikih društva; zadnji dan pa se bodo dobivale pri deurnicah gledališča „Politeama Rossetti“.

Ker je namenjen čisti dohodek plesa upravnemu zalogu društva, priporočajo podpisani vsem družabnikom in družabnicam, da se gotovo udeležijo plesa in prosijo sploh človekoljubno tržaško in drugo občinstvo bližnjih krajev, da mnogobrojno počasti društvo z svojo navzočnostjo.

Velikodušnosti se pri tej priliki ne stavijo meje.
ODBOR del. podp. društva.

Pevsko društvo „Zarja“ v Rojauu priredi prihodnjo nedeljo svojo predpustno veselico v prostorih tamošnjega konsumnega društva. Ozirom na to, da ima to društvo velikih zaslug za probujanje narodne stvari v Rojauu, in pa na okolnost, da se je srd naših nasprotnikov v prvi vrsti obrnil ravno zoper to društvo, dolžnost je mestnim in okoličanskim Slovincem, da podpirajo isto in je tako vsposobuje do nadaljnjega vztrajnega dela. Nadejamo se torej, da bode častna udeležba na veselici prihodnje nedelje.

Bralno in pevsko društvo „Vodnik“ v Dolini priredi v nedeljo dne 14. februarja veselico s tem-le razporedom: 1. P. H. Sattner: „Za dom med bojni grom“, možki zbor. 2. H. Volarič: „Slovan na dan“, mešani zbor. 3. Zemaljski: „Slovenka“, deklamacija. 4. S. Carli: „Slovjanka“, mešani zbor. 5. G. Eisenhuth: „Mazurka“ mešani zbor. 6. „Bob iz kranja“, šaloigra v enem dejanju. 7. Ivan pl. Zajc: „Hrvatskog doma“, poputnica, možki zbor. 8. Srečkanje na 10 dobikov. Med pesameznimi točkami bode svirala domača godba. Začetek ob 5 in pol uri zvečer; blagajna se odpre ob 5 uri. Vstopnina za osebo 20 kr.; sedeži po 10 kr. in srečke po 10 kr. Na obilno udeležbo najljubneje vabi.
ODBOR.

Tudi mnogokateremu Slovincu ne bi škodilo, ako bi si zapomnil nastopno obrambo poklica novinarjev v narodnem življenju, kakor jo je napisala praška „Politika“ v svojem nekrologu pok. publicistu češkemu, Gustavu Eimu:

„Najboljmi graditeljem, ki so postavili ponosno zgradbo naše narodne organizacije; možem, ki so dali cilj in smér naši politiki, ki so zanesli navdušenje v množice in ki so vzbudili češko požrtvovalnost; neutrudnim prvoboriteljem za osvobodjenje in samostojnost naroda in kulturnega svojstva njegovega: s kratka, med najboljše med dobrimi spadajo odlični novinarji češki, ki so često živeli življenje polno pomanjkanja in nadloge, ki se niso plašili nevolje in proganjaja, ko je trebalo potezati se a idejale, ki so napolnjevali duše, in služili narodu. Na mnogem, jako mnogem ima zahvaliti naš narod svoje novinarje. Toda novinarju ne spletajo vencev ni sodbniki in nasledniki. Kar ustvarja on, gineva z dnevom, za kateri je bilo določeno. Kar čuti njega srce in kar mislijo njega možgani, to nudi on

javnosti, ne da bi vedela lista, kdo jej nudi. In ako potem, utrujen po napornem delu, polaga pero, ko stopa v prezgodnji grob, tedaj je navadno pozabljen, še predno je padla pest zemlje na njegovo krato....

Narobe - svet. Pišejo nam: Pred par dnevi ste čitali o občinskih volitvah v Pomjanu. Pomjan leži blizu dve uri nad Kopro, uprav na samem vrhu hriba. Občina pomjanska je velika in šteje nad 6000 duš. V občini sami ni niti jednega pravca Italijana, izvzemši pičlo število privandrancev. Vprašati utegnemo: kako to, da ni Lahov v Pomjanu, ko je minilo par dni od zadnje volilne borbe in je „Edinost“ poročala, da je bil ljut boj z italijanaši!? Seve da! Ali ko bi bil ti dragi čitatelj zamogel opazovati ta boj od blizu, kakor je imel priliko podpisani, — potem še le bilo bi ti jasno, kako Lahi so v Pomjanu!!! Izmed 800 došlih volilcev bilo je kakih 15 Koperčanov, ki imajo svoja posestva pod pomjansko občino; drugi pa so bili sami kmetje domačini v kratkih hlačah, belih nogavicah, a italijanskega jezika zmožni le deloma. Vrhunec sta dosegla dva starčka v opisani obleki in s kito ali repom na glavi, ki sta glasovala za „Italijana“, Bartolič-a in druge!!! Narobe - svet! Stari — z eno nogo v grobu, nevešči laškemu jeziku, podajajo svoj narod, svoj jezik in domovino svojo samo za 25 (dvajsetpet) novčičev!! Dá, ne več ne manj, nego po tej cení so se plačevali glasovi nezavednih ljudij!!! Drugače je bilo v L. razredu. Tam se nasprotniki plačevali po 10 gl. že samo za to, da je mož ostal doma!

V petek so prodane duše zaklale nekaj, kar je bilo prodobno kravi! Je-li pa bila krava, ali o sel, tega ne vem. Vem, da so to odrto žival obesili poleg ceste na javno in to v p e t e k!! Ker je pa meso viselo še v soboto, svetoval jim je nekdo, naj je posolijo za druge volitve!!!

Dostavim naj še, da so lahoni izjavili, da se ne bojijo Boga, oni da zmagajo s hudičovo pomočjo!!! Naši so šli z božjo, oni z hudičovo pomočjo, toda dokazalo se je, da hudičeve delnice niso še na stopinji božjih!!!

Bog daj norcem pamet!

Vaš Nebodigatreba.

Šaljivi „Brivec“ je izšel danes. Vreden je, da ga vsakdo vkupi, ker prinaša novice iz celega sveta, pa tudi naših domačih za potrebo. Velja v tobakarnah 5 avč.

Obiskovanje visokih šol v Avstriji. Glasom izkaza, ki ga je ravnekar izdalo naučno ministerstvo, je bilo v zimskem semestru 1896/97. vpisanih na vseučiliščih na Dunaju, v Pragi, Inomostu, Gradcu, Lvovu, Krakovem in Černovicah skupno 16.196 dijakov (od teh 2981 izrednih slušateljev). V posamičnih fakultetah jih je bilo: v bogoslovnih 1189, v pravnih 8078, v medicinskih 4728 in v modroslovnih 2201. Gledé števila dijakov je prvo vseučilišče v Avstriji ono na Dunaju, drugo pa češko vseučilišče v Pragi (2787 dijakov, nemško vseučilišče v Pragi jih šteje le 1391).

Tehniške visoke šole na Dunaju, v Pragi, Brnu, Gradcu in Lvovu so imele dne 15. januarja t. l. 3627 slušateljev (324 izrednih). Gledé na posamične strokovne šole jih je obiskovalo: 140 splošni oddelek, 1317 inženirsko šolo, 194 stavbarstvo, 1086 strojestavbarstvo in 562 šole za kemijo. V obče se kaže, da so tehniške visoke šole letos nekoliko bolj obiskovane, nego so bile lani; le na tehniko v Brnu je letos 27 dijakov manj.

Delovanje zdravniške postaje tržaške. Meseca januarja t. l. iskale so stranke v 667 slučajih pomoči na tukajšnji zdravniški postaji in sicer so došle v 400 slučajih stranke na postajo, v 267 pa so morali zdravniki izven postaje na pomoč. Razmerno največ posla je imela zdravniška postaja v omenjenem mesecu dne 17. (33 slučajev v 24 urah), razmerno najmanj pa dne 23. (12 slučajev v 24 urah).

Milan na Dunaju. Razkralj Milan je dospel na Dunaj, kjer nameruje muditi se samo par dni ter zatem vrniti se v Pariz. Včeraj je bil pri francoskem poslaniku Ložéja slavnosten obed, katerega se je udeležil tudi Milan in vse osebe francoskega poslanstva.

Poskuševanje samomor. 30letna slaboumna Tereza G., stanujoča v ulici S. Michele št. 9, zavdala si je predsmočenem, ko se ji je pričelo zopet jedenkrat mešati v glavi. Zdravnik z zdrav-

niške postaje ji je izpral želodec ter jo poslal v bolnišnico.

Nesreča. Predvčerajšnjem proti večeru je 4-letna Ivana Mariana, stanujoča v ulici S. Marco, padla v ulici del Rivo pod voz, katerega je vodil izvošček Silvij Dougon. Dasi je izvošček z vso silo brzdal konja, da bi ustavil voz in se izognil nesreči, bilo je vse zaman, kolesa so strla trupelce otroka. Dekletu sicer ni bilo videti na truplu nikakoršnega poškodovanja, toda silna teža ji je zmečkala drobje takó, da je umrla še istega večera.

Zmrznil. Včeraj zjutraj so našli stražarji blizu „Pescherije“ na tlaku ležeče truplo nekega možkega. Poleg istega je ležala steklenica, ki je smrdela po žganju. Mislé, da je mož pijan, kajti nikakor ga ni bilo možno spraviti na noge, pozvali so zdravnika z zdravniške postaje. Isti pa je konstatoval, da je mož — zmrznil. V mrliču se spoznali 56letnega težaka Josipa Persina, stanujočega v ulici del Pesce št. 2

Pazite na otroke! Nikdar ni dovoljno ponavljati ta opomin, kajti prepogostoma se vedno še dogajajo nesreče, ki jih je povzročila — lahkomiselnost starišev. Žalibog nam je tu zopet zabeležiti strašen slučaj, da je otrok zgorel živ, zavoljo brezbriznosti matere. Marija Omacher, soproga mizarja Josipa, stanujočega v Škednju št. 145, je ostavila predvčerajšnjem svojo 2letno hčerko le par trenutkov samo v kuhinji. Toda teh par trenutkov je bilo dovoljno, da se je otrok prikobacal do ognja. Vse drugo se je dogodilo, kakor že neštevilkokrat v enakih slučajih: otroku se je vnela obleka in, ko se je posrečilo udušiti plamen, bilo je prepozno. Otroka so sicer urno prinesli v bolnišnico, toda le tam je umrl za opeklinami.

Razprava zoper otroka-morilca. Predvčerajšnjem popoldne se je vršila na tukajšnjem sodišču, pred sodnikom Pahorjem, razprava zoper dečka Viljema in Alfreda Mangachija, obtožena, da sta dne 18. oktobra min. leta ustrelila svojo staro mater. Viljem Mangachi je še-le v svojem 13., njegov brat Alfred še-le v 14. letu, zato je obtožba glasila le na prestopok, da-si je zločin premišljen umor. Oba dečka sta se vedla pred sodiščem jako pogumno in odgovarjala glasno in brez zadrege; viditi je bilo, da sta pokvarjena skozi in skozi. Viljem Mangachi je priznal hladnokrvno, cinično, brez znamenja kesanja, da je on ustrelil svojo staro mater, dočim je Alfred cinično priznal vse, tajil pa le to, da ga je brat že prej obvestil, da hoče ustreliti staro mater. Sodnik je obsodil Viljema Mangachija zaradi prestopka premišljenega umora na 5 mesecev zapora v posamni celici, poostrelega s trdim ležiščem dne 18. vsakega meseca, Alfreda Mangachija pa zaradi so-krivnje na omenjenem prestopku na 4 mesece zapora v posamni celici, poostrelega s trdim ležiščem 18. dne vsakega meseca. — Obsodba ni napravila nikakoršnega vidnega utisa na dečka.

Sodnijsko. 42letni težak Bostjan Depace iz Izole je dobil zaradi hudodelstva javnega nasilstva leto dni težke ječe. Pretepel je svojo ljubico in se ji je grozil se smrtjo.

18letni izvošček Karol Hrovatin iz Trsta je obsojen zaradi sokrivnje hudodelstva tatvise na šest mesecev težke ječe. Hrovatin je bil namreč, kakor smo sporočili svoječasno, ščeval in nagovarjal 13letnega Evgena Savlija, da je le-ta kradel svojemu očetu denar, kateri sta potem skupno napravila.

Velikodušnost carice-matere. Mati carja Nikolaja, carica Marija Feodorovna, je doznala po naključju, da nekdanji politik Henry Dupet, ki ima mnogo zaslug za osnutje mednarodne človekoljubne družbe Rdečega križa, živi v Appenzellu v jako siromašnih okoliščinah. Dobrosrčna carica je poslala Dupetju takoj 1500 rubljev v zlatu, 1000 frankov ter mu zagotovila dosmrtno rento 1000 rubljev na leto.

Kuga med podganami. Londonski zdravnik dr. Patrick Manson, ki se je podrobno bavil s proučevanjem kuge v Indiji, ter je njegova sodba mero-dajna, objavlja v Londonskem strokovnem listu čudno dejstvo: Kuga razsaja bolj med živalimi nižje vrste, nego pa med ljudmi! Sosebno med podganami pojavlja se kuga zelo rada. Kadar se pojavi ta epidemija, takrat prihajajo podgane iz svojih podzemeljskih skrivališč ter tekajo po hišah. Na ta način se bolezen jako širi. „Čudim se“

